

Mọi dân tộc qu là có mặt để tính. Nếu người Anh thích cái thì người ta cũng thích cái cũ. Hai bên đều có cái lý của họ, nhưng khi đi đến thái cực thì qu là ngược lại.

Tuần này Anh đang có phong trào đi mua tích trữ bóng đèn 100-Watt kiểu cũ đi. Các phòng tin truyền thông đầy những tin tức về các nhà sản xuất và các cửa hàng, kéo nhau đi mua những thùng bóng 100-Watt. Người ta mua vài trăm cái chứ không phải hai chục cái bình thường. Các tiệm tạp hóa, các siêu thị và các cửa hàng bán đồ vật dụng nhà cửa đang không đủ hàng để cung cấp vì từ mấy tháng nay, theo một thống kê của chính phủ, hầu hết đều không mua bóng đèn nữa. Chính phủ Anh dự trù sẽ hoàn toàn không cho sản xuất bóng đèn nữa vào năm 2012. Tin đồn loan ra là chính phủ bắt đầu cấm trữ bóng 100-Watt. Thế là thiên hạ đổ đi mua bóng đèn.

Người ta bắt đầu đưa ra để khuyến cáo về loại bóng đèn huỳnh quang như này. Có người báo là bóng đèn sẽ làm cho người bị migraine nặng hơn. Có người còn báo bóng đèn này tạo ra điện từ trường và làm cho người ta bị bệnh. Một tờ báo còn ra giới thiệu khoa học giả thích “Nhưng người ánh sáng không đều có thể tạo ra kiểu migraine nhưng người sẽ có mặt mặt.” Tuy nhiên, nghiên cứu của chính phủ Úc cho biết là đèn neon kiểu mới nhập nhảu rất nhanh, báo cáo chúng ta không nên mua nên không nên mua bóng đèn người bị bệnh migraines.

Thật ra, tất cả những điều này chỉ là cái cớ. Vấn đề là dân Anh không “thích” phải bị bóng đèn kiểu cũ để thay thế bằng các loại bóng đèn neon như. Và trong những cuộc phỏng vấn những người đã thành thạo nói “Tôi không thích vì nó là đồ mới”. Hoa Kỳ cũng đang bắt đầu giới thiệu bóng đèn tiết kiệm và cũng đến năm 2012 thì Hoa Kỳ không còn sản xuất bóng đèn nữa nhưng đâu có thấy ai hết họ mua tích trữ đâu.

Mà nào phải chỉ có chuyện bóng đèn. Tuần này người dân Anh đang lo lắng vì công ty làm đồ sứ của nước Anh, công ty Wedgwood đã phải tuyên bố phá sản và đang tìm kiếm người mua. Wedgwood, công ty được thành lập từ thế kỷ Staffordshire của Anh cách đây 250 năm, nổi tiếng về những món đồ sứ đẹp nhất vô nhị. Đây là công ty chuyên cung cấp đồ sứ cho Hoàng Gia Anh. Đây cũng là công ty chuyên cung cấp chén đĩa cho Tòa Bạch Ốc.

Nhưng câu chuyện 250 năm của Wedgwood đã là cái cớ để dân Anh hoài niệm về quá khứ huy hoàng. Họ nhớ đến thời xa xưa khi bà mẹ trên trang bị chén trà Wedgwood, cất kỹ trong tủ kính,

ch đem dùng khi có khách quý. Họ nh b m dành d m đ mua t ng cái chén, t ng cái đĩa, đ có th có đ c m t b đ ăn c a Wedgwood hay Royal Doulton. Và h nh i là đ i v i th h c a b m h , có đ c m t b đ trà c a Wedgwood là bi u t ng đã vào đ c gi i trung u, m t đ i u r t đáng quý trong xã h i phân bi t giai c p c a n c Anh th i x a.

Dĩ nhiên s dĩ Wedgwood lâm vào hoàn c nh hi n nay cũng là vì Wedgwood là di s n c a m t th i xa x a. Ngày nay, đa s không ai nghĩ c n ph i có m t b đ ăn đ th chén đĩa, m t b đ trà đ b i . Đây là th i đ i c a take-away. Gi i tr th ng ăn ngay trong h p mua i ti m v . T t i m thì h đi mua m t b b n chén đĩa r ti n làm i Trung Qu c. V i s ra đ i c a nh ng công ty nh Ikea, Wal-Mart, s ng b ng ngh bán đ r ti n, Wedgwood có th là đ t t, đ c , nh ng cũng là đ cũ, không còn h p th i n a.

Nh ng v n đ c a Wedgwood cũng không h n là s n ph m c a công ty không bán đ c . Hoa K , i Nh t B n và ngày nay i Trung Qu c, s n ph m c a Wedgwood v n đ c chu ng. Cái kh chính là vì cu c kh ng ho ng tài chánh toàn c u. Trong c g ng đ t o đ c m t s n xu t hàng lo t đ gi m chi phí, Wedgwood đã ph i vay ti n đ mua nhi u công ty khác. Nay s ti n vay n đó không làm sao có th gia h n đ c. Ngân hàng Bank of America, ch n c a Wedgwood quy t đ nh không cho gia h n n a.

Dân chúng Anh dĩ nhiên v n hy v ng là công ty s đ c c u. Tr c nh ng tên tu i c trên m t trăm năm nh công ty chuyên bán hàng r ti n Woolsworth, công ty bán trà n i ti ng Whittard of Chelsea, b phá s n hay ch đ c c u vào phút chót, ng i Anh nay c m th y là h đang m t mát dĩ nh ng di s n i ch s .

Mà ph i nói s tôn quý i ch s c a dân Anh n m trong máu c a h . Anh có hai t ch c t nhân đ c chính ph giao cho nhi m v gi gìn di s n qu c gia, đó là National Trust và English Heritage. Và h r t coi tr ng nhi m v này. Mà không ph i là nh ng gì đ s . Dĩ nhiên h b o v các dinh th , đ n đài, nh ng h cũng b o v c nh ng b c t ng còn sót i c a m t khu thánh đ ng b đ t vào th i Ph c H ng. Ch vài hòn đá đ c x p thành vòng tròn, nay ng n ngang ch còn vài hòn đ ng v ng, di s n c a th i đ i đ đá cách đây 5000 năm đã đ c English Heritage c n th n rào i, đ ng b ng gi i thích đ b o v cho đ i sau.

Mà không ph i t i n c Anh thi u di tích i ch s . Hòn đ o c x a này đ y đ y i ch s . Tr con Anh i n lên v i nh ng bài hát ca t ng m nh đ t xanh t i, lâu đài, v n ru ng đ y đ y, cũng đã th m cái tinh th n đó. Họ có th v graffiti i chân c u, i b c t ng, trên xe i a, nh ng h không đ ng đ n nh ng đ n đài đ v .

Tôi còn nhớ một lần, trong một chuyến du lịch, cùng một nhóm người Anh đến ngắm một trong những villa nổi tiếng của nước Ý. Những thác nước là một công phu của một villa nhìn xuống thành phố Roma rất đẹp. Những một ông người Anh đi chung đến nhà để đưa “Hàng hoàng tàn quá. Họ không chịu bỏ đi thì vài năm nữa là họ hỏng hết.” Những người Anh đến nhà để đưa ý, không những có vẻ chê trách người Ý là không biết bỏ đi đi săn quỳ gia, mà còn tỏ ra luy n ti c một đi săn nhữ y không để c bỏ o v cho đến n i đến ch n. Người h ng đến viên Ý, có lẽ cũng h i ch m t ái, b n b ch “Chúng tôi có quá nhiều di tích lịch sử, làm sao bỏ o v cho hết.” Có lẽ ông ta nói đúng, những n u là người Anh thì có lẽ h s c bỏ o v , đưa cho góc để ng, hay sau v n c a h đưa có đi săn lịch s .

Thái độ hoài c đó có thể nhiều khi quá mức những n u so với thái độ coi thường quá kh của các quốc gia Á Châu ngày nay như Việt Nam chúng ta thì có lẽ một chút hoài c cũng nên lắm. Nếu Anh thì di tích thành Thăng Long đâu có đến n i suýt bị phá tan để xây nhà mới, đưa đó là tòa nhà Quốc Hội. Dân Anh sẵn lòng n u người ta dám nghĩ đến một việc không thể chấp nhận được như vậy.